

Hvordan skal soen fodres for at øge grisenes overlevelse?

Peter Kappel Teil arbejder på Foulum, hvor han sammen med flere andre forsker i foderets sammensætning, fodringsinterval og fodermængde for at så mange grise som muligt skal overleve.

Peter Kappel Teil havde fire hovedpunkter i sit indlæg:

Hvordan opnår vi hurtig faring

En faring er som en stor sportspræstation, som kræver meget energi til soen. De fleste søer rejser sig ikke under faringen, og derfor skal de helst have ædt senest 4 timer, før de starter med at fare. Hvis der er over 6 timer fra fodring til faringen går i gang, bliver der en længere faring og flere dødfødte. Stivelse giver energi i 5 timer mens fibre giver energi i 24 timer. Det er derfor vigtigt, at soen får noget foder med fiber i, eller at der tildeles fibre (ex roepiller) manuelt en gang dagligt. Det anbefales at soen får ca. 500 gram fibre dagligt (sidst på dagen). Forstoppelse giver en længere faring, så her hjælper fibre også. Faringslængde, fødselsinterval og antal dødfødte er bedst ved en foderstyrke på 3,5 – 4,1 Fe.

Foreløbige konklusioner / forslag

- Giv søer imellem 3,4 – 4,1 FEso/dag fra indsættelse i farestald og indtil faring
- Undlad foderreduktion op til faring
- Giv 3 daglige måltider hvis muligt (morgen, eftermiddag, aften)
- Fibre reducer faringslængde og dødfødte grise
- Fibre som supplement kan gives en gang dagligt
- 1-lægs søer farer bedre end ældre søer (færre dødfødte, ingen behov for faringshjælp)
- Tildel en kop sukker (300 g) på gulvet foran snuden hos søer, der farer (eller hvis faringen er lige op over)

Hvordan øges råmælksydelsen

For lidt råmælk giver højere dødelighed, og grisen skal helst indtage 4-500 gram råmælk eller mere for at få den bedste overlevelse. Der forskes derfor i, hvad der skal til for at soen laver mest og bedst råmælk, så flest mulige pattegrise kan overleve. Her har fibre også en positiv effekt og skal gives fra 14 dage før faring. Ligeledes er der lavet forsøg med et gærprodukt, som viste sig at give mere råmælk og færre døde.

Optimal foderstyrke op til faring

Faringslængde og fødselsinterval	4,1 Fe
Dødfødte	4,1 Fe
Faringshjælp	4,1 Fe
Grisenes vitalitet	3,4 Fe
Soens råmælksydelse	3,4 Fe
Grisenes råmælksindtag	4,1 Fe

Alle opgjorte egenskaber favoriseres ved 3,4 - 4,1 FEso/dag fra indsættelse dag 108 til faringen er afsluttet

BEMÆRK: INGEN FODER-REDUKTION!

Fibrenes positive effekter

Fibre har som nævnt ovenfor mange positive effekter på soen. Fibre er især vigtige til drægtige søer og omkring faring. I diefoder senere er det ikke nødvendigt med så meget fiber, det kan nedsætte foderoptagelsen og foderets fordøjelighed. Roepiller giver mere rolige søer og længere tyggetid.

FIBRE I FODERET HAR MANGE POSITIVE EGENSKABER:

- Reducer dødfødte grise og total dødelighed
- Reducer forstoppelse
- Reducer faringslængden
- Øger råmælksydelsen
- Øger vitaliteten hos nyfødte pattegrise
- Forbedrer søernes sundhed (eks. Færre mavesår)
- Forbedrer velfærd og komfort
- Reducer fysisk aktivitet og varmeproduktion
- Forbedrer mæthed

Negative egenskaber:

- Reducer foderindtag (problem i laktation)
- Reducer foder indtag ved høj temperatur (sommer/troper)
- Reducer fordøjeligheden af foder

Lysin og råprotein i foder

Der er lavet flere dosis-respons forsøg i Danmark, hvorefter der anbefales 118 gr. Ford. Råprotein og lysin 7,7 gr / kg. En øget tildeling vil betyde højere forbrænding med stigende varmetab og mere energitab via urin til følge. Det er dårligt for både so og miljøet.

Konklusioner / tips

- Brug gerne fibre (17-20% på tørstof basis)
- Udfodring 3 daglige måltider før faring, hvis muligt
- Foderstyrke imellem 3,4 og 4,1 FEso/dag før faring af hensyn til faringen og råmælksydelsen
- Tilsæt xylanase til foderet (sundhed og høj foderudnyttelse)
- Tilsæt gærceller for at øge soens råmælksydelse
- Foder tæt på normerne (7,7 g Lysin og 118 g råprotein pr FEso)
- Andre muligheder:
 - Tildel en kop sukker (~300 g) foran soen
 - Mælkekopper til pattegrisene
 - Oral tildeling af råmælk fra råmælksbank
 - Split-amning